

EL POBLE CATALÀ

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ sense participació a la nostra BIBLIOTECA
CATALUNYA I NAIONS IBERIQUES. 4 pessetes trimestre
PAISOS D'UNIO POSTAL. 9 pessetes trimestre

AN V

Barcelona, dimecres 1 d'abril de 1908

NÚM. 775

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA SANTA AGNA, 17, PRAL.-TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ sense participació a la nostra BIBLIOTECA
CATALUNYA I NAIONS IBERIQUES. 4 pessetes trimestre
PAISOS D'UNIO POSTAL. 9 pessetes trimestre

5 Cts.

Don Francisco Alió y Brea

HA MORT

Havent rebut els Auxilis Espirituals

(E. P. D.)

La seva viuda, filla, mare política, germans polítics don Francisco Béch y Morera y don Joaquim Casades y Vehils, germanes polítiques, oncles, cosins y demés parents, participen a sos amics y coneguts tant sensible perdua y els preguen el tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir a la casa mortuoria, Portaferrissa, 30, segon, avui, dimecres, a les tres de la tarda, pera acompanyar el cadavre a l'Església parroquial y d'allí al Cementiri del S. O.

No's convida particularment.

DR. C. COSTA

Especialista en malalties de la gola, nas y orelles. Consulta de 2 a 5 y dies de festa de 11 a 12. — Coris, (Granvia, número 636, primer (prop del Passeig de Gràcia).

MAQUINARIA MODERNA.

PERA TOTES

LES

INDUSTRIES

DAVID FERRER Y CIA S. EN CTA.
ESCUDELLERS, 6-BARCELONA

PANALLONS

Se ooran ab el TOPIC AGELL
Diposit: Laboratori Torres, Viladomat, 67

Grans
magatzems

EL SIGLO

Últimes novetats en LLANES Y SEDES

PERA

BRUSES Y VESTITS

DE

Primavera y Estiu

Expléndit assortit en GENRES NEGRES

PERA

Setmana Santa

a preus sumament reduïts

Panyo de Lyon - Rasos

Armurs - Tuls - Crespons

Marfollines desde pessetes 3'50

SECCIÓ DE PERFUMERIA

Aigua salicilica "Genové"

Reuneix condicions incomparables pera l'higiene de la pell, suavitat y refresca el cutis y competeix ventatiosament ab totes les aigües de tocador.

MOYA-CORTS, 642-OBJECTES D'ART PERA REGALS

ALIMENT COMPOST

Patent 42.364 a favor del metge de Girona, Modest Forast. En aquest any de gracia pera l'humanitat, s'universalitzarà aquest producte aliment patentat.

Telers y torn

Cilíndric. Gran partida de telers d'ocasió en venda, a 110 pessetes un. Raó: Riereta, 15.

Carta de Madrid

Conceixent els acords de la premsa de Barcelona de parlar lo menos possible dels atencats terroristes, no he volgut en aquestes cartes ferme ressó de lo molt que aquests darrers dies s'ha dit aquí a Madrid de la situació especialíssima de Barcelona.

No fa gaires dies en Maura anunciava que'l Govern pendria mides extraordinàries pera acabar ab el terrorisme, y jo desde aquell moment vaig sospitar que's tractava de modificar el Codi penal. Encara que ho negués aquell dia'l jefe del Govern, dient que sols tractava de que'l Congrés aprovés els crèdits extraordinaris pera l'aument de la policia de Barcelona, y peral senyalament de sou pera'l nou càrrec policíac per ell ideat, no va esquivar els meus dubtes la negativa den Maura, perquè la creació d'un nou càrrec no justificava pas l'aire de misteri ab que'l ministre de la Governació anunciava la presa de mides radicals contra'l terrorisme. Així es que la noticia de que'l Govern reproduïa al Senat, modificada y agravada, la llei de 1904, dita de repressió de l'anarquisme, no va produir-me gens ni mica de sorpresa.

Aquí tenim la mania de que tot se cura fent lleis, y al toparse'l Govern ab qualsevol fet que tinga quelcom de difícil resolució, ja se sab, projecte de llei, suspensió de garanties, estat d'assedí, de guerra, etc. De lo que ningú's recorda generalment, es de mirar si s'han arribat a complir les lleis establertes, si s'han aplicat neta y justament al cas que's tracta d'evitar o reprimir.

Aquesta malaltia legisladora de caràcter general, ve agravada quan se tracta de l'ordre públic o de delictes que tenen un caràcter especial y verament extraordinari, com ha succeït ab els anarquistes y terroristes de Barcelona.

Crec que's pot tenir la convicció de que ab l'aplicació justa del vigent Codi penal, s'haurien pogut evitar les excitacions a l'assassinat, que han estat la tònica dels oradors de miting, no solament anarquistes, sino dels elements radicals que's diuen republicans, y les apologies del crim fetes en la premsa de determinat color polític de Catalunya. Aquesta sola consideració fora, al'men entendre, suficient, pera considerar inútil tota llei especial; però hi ha en contra d'aquesta una raó de molt més pes. Y es que l'experiencia ha demostrat que en la practica la llei de repressió del separatisme den Silveira y la mateixa llei de jurisdiccions han servit pera tot lo que ha convingut, y que en un país com el nostre, aont no pot tenir-se seguretat en l'indpendencia del poder judicial, aont, pel contrari, s'ha de temer totes les ingerencies del poder del Estat, no es prudent ni just concedir ab aquest determinades armes, molt més desde'l moment que hi ha'l dubte molt justificat de que podria servir pera cobrir passions polítiques dels oligarques.

Ara, per lo que concretament fa referencia al projecte presentat aquests dies pel Govern al Senat, constitueix una llei draconiana, en la que ni la premsa ni els ciutadans tindran cap garantia. No crec que passi sense grans modificacions.

Joan RIVERA

30 de març de 1908.

En Francisco Alió

Sobradament, com ferit d'un llamp, ha caigut un altre amic, un de la vella llegió de precursors del despertament de Catalunya.

Ab l'Alestita, mort fa pocs dies, va perdre aquesta terra al qui senyalà la via de nostra historia nacional, historia que no es sols la relació continuada de fets morts, sino la representació viva de les ansies y les lluites de tots els temps que han tingut per escenari Catalunya. Y ab l'Alió pert avui la patria nostra qui primer oferí al món en presentació d'admiraació les nostres melodies, perfum de vida autòctona, bleix del nostre esperit.

Mestre Alió no era pas vell encara, ha caigut un altre amic, un de la vella llegió de precursors del despertament de Catalunya. Tantost si'l seu nom sonava ja entre l'escart dels nostres musics. Y no obstant, tots porten en les seves produccions quelcom d'ell, una mena de deix de la paternitat seva, que la mà que avui vivia retrata y apartada de les lluites artístiques va tenir prou força un dia pera senyalar en la mentalitat d'una generació'l solc del

seu treball, el segell de l'orientació propia.

Ben jove era l'Alió quan va armar-se les admirables cançons populars catalanes. Y les cançons corren món, y en els estudis dels grans compositors de Rússia, Alemanya y Noruega s'entendren de que en un extrem de la Península Ibérica hi havia una musica original y dolça ab la que no tenia res que venre la que coneixien per musica espanyola per aquell volum tan curiosament aplegat, que semblava fet més que pera la consagració del seu nom pera la consagració del seu poble.

Al volum de cançons populars ne seguí un altre de melodies originals sobre lletra d'escriptors poetes. Y allavors pogué veure's com en l'Alió hi havia, a més d'un armador pulcre y refinat de nostra musica, l'anima sencera y original d'un compositor. Més la producció del malhaurat Alió quasi acaba aquí pera'l públic. La salut anà minvant y fent aspra la seva vida y quan podia donar fruits mes madurs el seu talent, se reclinà dintre ses, mirant com aquells que li havien fet de mestres en la técnica y els que li eren desebles en l'afició, completaven y arrodionen la obra de la que havia tingut el presentiment y la visió.

Desde allavors quan produïa, produïa per ell tant sols. Fa uns quants anys que s'agué a punt d'editar un nou volum de cançons populars, més el projecte no passà de tal, y aquelles armonitzacions com molta cosa original restaren inédites, formant un munt de soltes per entre les que algun exquisit podrà anarhi ara atrevint-se a sentir rússinyolejar l'anima d'un poble.

El catalanisme que deu molt an en Francisco Alió, ha de tributar algun homenatge a la seva memoria. Cal que ont millor sigui quedí gravada la magnífica rescollida d'«Els Segadors», sota la testa principesca de l'amic artista. Per la seva banda EL POBLE CATALÀ ofereix el seu concurs pera quant se fassi en llor del mestre. L'Alió era íntim nostre, y en aquestes columnes, que ja en el primer número d'EL POBLE CATALÀ havien rebut la destra grapa del seu impuls, se plora y se l'anyorará sempre.

Rebi la seva familia'l nostre condol, que es a la vegada de tot Catalunya.

«El Poble Català», condemnat

Una greu y dolorosa nova devem comunicar als nostres lectors: EL POBLE CATALÀ ha vist confirmada la sentència a vuit anys de presó major que pel suposat delictes de les majestats fou condemnat per l'Audiencia de Barcelona.

En aquestes moments de viva contrarietat per nosaltres, no tenim altra cosa que dir sino que les persecucions y les condemes no faran més que aferrar-nos en

nostre amor a Catalunya; y siguin les que's vulguin les circumstancies perquè travessi EL POBLE CATALÀ, aquest no torcerà de camí. Per endavant la Penitenciaria, aquest més sembrat d'espines que no de roses.

Actualment sobre EL POBLE CATALÀ pesen tres sentencies fermes: una de dos mesos, una altra de cinc y aquesta tercera de vuit anys.

Y apart d'aquestes condemes que afecten al nostre director, un estimat col·laborador nostre, don Trinitat Monegal, està a la presó celular complint la seva pena. Mentrestant res s'ha sabut dels autors del 25 de novembre!

SPORTULA

En la trasllació de Zola

Un gran amic, en Carles Rahola, m'incita a acollir la seva proposta de que la joventut catalana envii representants a la trasllació de les despulces de Zola al Panteó de París.

És sab el noble y generós amic fins a quin punt el seu Foster li es germà d'anima. Si. Seria un deure nostre l'atendre aquella iniciativa. Perquè Zola, sobre tot el Zola del Tancat, va ésser un moment de la consciencia humana, segons la concepció expressió d'Anatole France; perquè ell, per l'irradiació de la seva obra artística y per la significació de la seva bellíssima actitud civil, un home universal per excel·lència, perquè ell va donar, ab falta valentia de la seva revolució literaria, un macle cop de peu al tartufisme falsament moral, en nom d'una reconfort y forta moral; perquè ell, en fi, al moment d'ara, quan, com en una suprema victòria obtinguda sobre la mort, en una vera y definitiva incorporació a l'immortalitat, el seu cos de fluitador entra en el Panteó de la Ciutat mundial com un déu més, fins les paraules dels enemics, ressonant en la Cambra francesa (tal com ha fet en Barres), o en estolides reclamacions (tal com ha fet el descendent de Lannes, l'heroe sangant de Saragossa), ens mostren l'antífes d'aquell varó excel·le, ple d'humanitat y de cosmòpoli, germà de tots els homes, ab les ànimes de vell

lignage retrassades entre les nostres multituds. Zola es nostre, perquè es de tot el món. Y si nosaltres ens sentim també tot el món bategant en l'interior nostre, ens sentirem el verb d'aquell home com una part del nostre ésser, com un cop de la nostra palpitació, com una ona de sang en el cor nostre.

FOSFOR

El pressupost de Cultura

V
Bases de constitució de l'Institut de Cultura Popular

BASE 1.ª

El Ayuntamiento de Barcelona crea una fundació de ensenyança que se denominarà «Institut de Cultura Popular», para el cumplimiento de los fines que en estas bases de su constitución se le asignan, y en general para la realización de los trabajos que el Ayuntamiento le confie en lo futuro o que se proponga por su propia iniciativa, siempre y cuando tengan por objeto inmediato contribuir a la difusión y perfeccionamiento del noble tipo medio de cultura social a que aspiran los pueblos modernos.

BASE 2.ª

La «Institución de Cultura Popular» tendrá plena personalidad jurídica para recibir donaciones, subvenciones y legados de todas clases, así como para contratar y en general para obligarse dentro de los límites de su hacienda y de los que se le señalan en las bases de su constitución.

BASE 3.ª

La «Institución de Cultura Popular» tendrá a su cargo desde luego la organización y gobierno de cuatro escuelas graduadas de enseñanza primaria, de cuatro bibliotecas populares que se instalarán en los mismos edificios de las escuelas, y de las obras circunculares y post-escolares, tales como conferencias, cantinas, campos de juego, excursiones y colonias escolares, que puedan contribuir al desarrollo físico y espiritual de los alumnos, o al fomento de la cultura popular en su radio de acción pedagógica.

BASE 4.ª

Las Escuelas de la «Institución de Cultura Popular» comprenderán una Escuela maternal con dos Secciones de jardines de la infancia y una Escuela primaria de seis grados correlativa. Cada una de estas Secciones o grados no podrá admitir una matrícula superior a cincuenta alumnos. Se implantará el sistema de coeducación con enseñanza mixta para ambos sexos en los Jardines de la Infancia y en dos de las Escuelas primarias. Las dos Escuelas primarias restantes serán unisexuales, destinándose una a la enseñanza de niños y otra a la de niñas. En los seis grados de cada Escuela primaria se estudiarán las mismas materias desarrolladas científicamente, según la respectiva capacidad de los alumnos de cada grado; dentro de estos principios podrá ensayarse en cada Escuela procedimientos distintos de grado a grado, y así en una cabrá encarar a cada Profesor de un grupo de asignaturas, y en otro confiar a cada Profesor un curso completo de alumnos, ya para quedarse siempre en el mismo, ya para seguir con ellos hasta el último grado escolar.

BASE 5.ª

Los Maestros de estas Escuelas no recibirán de las familias de sus alumnos ninguna retribución, ni podrán dar en las Escuelas ninguna enseñanza especial o extraordinaria retribuida. No obstante, podrá establecerse una cuota mensual, según la posición social de las familias, para interesarlas en la obra de la Escuela, destinando estos ingresos al sostenimiento de

las cantinas escolares o al de otras fundaciones o servicios en beneficio directo de los alumnos.

BASE 5.ª

La enseñanza de estas escuelas será neutra en materia religiosa, sin contener afirmaciones ni negociaciones ofensivas para los sentimientos de los creyentes. Un día cada semana, por la tarde, se dedicará exclusivamente a enseñar la religión católica a los niños que voluntariamente asistan a la Escuela aquella tarde. Esta enseñanza se distribuirá entre el personal de Maestros de todas las Escuelas, no pudiendo obligar contra su propia conciencia a los que se consideren relevados de este servicio.

BASE 6.ª

En estas Escuelas se dará la enseñanza en catalán y se adaptarán aquellos procedimientos pedagógicos que se consideren más eficaces en el estudio de la lengua castellana, para asegurarse de que los niños asistentes a ellas lleguen a dominarla perfectamente. Los niños, cuya lengua materna sea distinta de la catalana, recibirán en castellano un curso preparatorio, en que mediante ejercicios prácticos de la lengua catalana alternados con otros de aritmética, caligrafía, dibujo y demás de carácter gráfico, se les habilite para seguir con fruto en lo sucesivo la enseñanza general.

BASE 7.ª

Al frente de cada Escuela habrá un Director, jefe del profesorado de la Escuela, encargado de dar cumplimiento a las ordenes emanadas de los centros directivos de los «Institutos», y con perfecta iniciativa para regular, dentro de los límites e instrucciones que aquellos señalen, los procedimientos pedagógicos y orden interior de la Escuela. En cada Sección de Jardines de la Infancia y por cada grupo de la Escuela primaria, habrá un Profesor que dependerá inmediatamente del Director, el cual, sin embargo, procurará dejarle la suficiente libertad para que, sin destruir la unidad del método, pueda ensayar los procedimientos que juzgue se adapten mejor a las aptitudes de cada alumno. Los Directores tendrán un sueldo anual de 6.000 pesetas y los Profesores de 4.000 pesetas.

BASE 8.ª

Además del personal expresado, habrá cuatro profesores encargados de enseñar materias especiales, tales como la música, el dibujo, la gimnástica y los trabajos manuales. La forma en que habrán de prestar sus servicios estos Profesores la determinará el Claustro, pudiendo extenderse el cometido de cada uno a varias Escuelas, combinando su acción con el auxilio y enseñanza general de los otros maestros. El haber de estos Profesores será de cuatro mil pesetas anuales. En cada Escuela habrá un Maestro auxiliar con sueldo de dos mil pesetas anuales y un dependiente con sueldo anual de mil quinientas pesetas y habitación en la Escuela, encargado de la limpieza de los locales y demás servicios que se le confien. No podrá haber en ninguna Escuela más personal o subalterno de carácter permanente, pudiendo, sin embargo, contratarse de cualquier otra forma los servicios que no pudiesen desempeñar el dependiente. Si este fuese casado podrá concedérsele un sobre-

suelo de trescientas pesetas anuales; a condición de que su esposa le auxilie en el desempeño de aquellos servicios.

BASE 9.ª

Para la provisión de las plazas que vacaren en lo sucesivo se considerarán de entrada las de Maestro auxiliar y las de Profesor de enseñanzas generales, y de ascenso las de Profesor de los Jardines de la Infancia y de la Escuela primaria. La plaza de Director podrá ser de libre entrada o de concurso entre los Profesores. Para ser nombrado Maestro auxiliar será condición indispensable no haber cumplido los treinta años y para ser nombrado Profesor no haber cumplido cuarenta, salvo en aquellos casos en que las vacantes se cubran por ascenso o por concurso entre Profesores. Las demás condiciones y el procedimiento para la designación serán los mismos que se fijan en las bases adicionales, salvo el curso supletorio en el extranjero que se podrá suprimir, y la sustitución del Claustro de Profesores en vez de la Junta de Patronato. En todo caso se contará el límite de edad por la que tuvieren los concurrentes al empezar el año natural en que se convoque el concurso.

BASE 10.ª

La «Institución de Cultura Popular» organizará una Biblioteca popular en cada una de las cuatro Escuelas. Al frente de cada Biblioteca se pondrá un profesor de enseñanzas generales de la Escuela, que tendrá el encargo de orientar a las personas que lo deseen en sus lecturas y estudios. Los libros de uso más general se adquirirán cuadruplicados y de los demás se adquirirá un solo ejemplar, que podrá circular entre las cuatro Bibliotecas. Una Sección especial de libros contenidos en libros y revistas pedagógicas para que los Maestros puedan continuar sus estudios. Los libros podrán leerse en el local de la Biblioteca o prestarse para que se los lleve a su casa el lector. Además de los libros y periódicos que se adquirirán con los fondos del «Instituto» se admitirán donativos en metálico y en especie, y si la donación es de importancia se inscribirá el nombre del donador en la Sala de lectura. En caso de disolución de la Biblioteca o de la «Institución», los libros quedarán de propiedad del Municipio.

BASE 11.ª

En los locales destinados a los Centros Directivos de las «Instituciones» se reunirán periódicamente los Maestros para dar conferencias, comunicar noticias de experiencia hechas en las Escuelas o de innovaciones aplicadas en el extranjero y en general para contravenir sobre materias de carácter pedagógico, pudiendo también organizarse para ampliación y renovación de estudios del profesorado, algún curso complementario. A fin de que la acción social de la Escuela entre en la vida del pueblo se ensayarán las obras circunculares y post-escolares por bles, se procurará la asistencia de los padres de los niños a las excursiones, visitas a los Museos, etc., y se atraerá a las Escuelas al pueblo en general, ya por medio de enseñanzas a los adultos de uno y otro sexo, ya por conferencias o series de ellas, ya por el desarrollo de otras iniciativas que tiendan a convertir cada una de las Escuelas en un foco irradiador de cultura.

«EL POBLE CATALÀ»

EL DIA 15 DEL MES QUE SOM TRASLLADADA LES SEVES OFICINES DE REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ A LA

RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRINCIPAL

Tot passant

L'evidencia del fracàs

Ahí, a l'escriure la nota comentant el suïcidí den Mateu Ferran a la presó, desconecia alguns detalls que m'obliguen a rectificar la meua opinió. Segons sembla, —ho ha contat el governador als periodistes, el mort, conversant ab un company de captivitat, havia dit que la banda den Rull havia colat, efectivament, algunes bombes.

Aquestes paraules den Ferran foren comunicades a l'autoritat governativa; y l'inspector general de policia va personarse a la presó, y el denunciante confirmà la denuncia, y es aixecaren el corresponent atestat, que fou trasmitit a l'Audiencia. Les autoritats judicials, coneixedores de la cosa, havien de tenir, doncs, capital interès en fer declarar an en Ferran en l'acte del judici, en procurar per tots els medis que de cap manera podés quedar caldre la seva declaració, ja que tot indicava que aquesta havia de tenir decisiva importancia, que havia de donar, potser, la clau de l'enigma terrorista, particularment per lo que toca a la penúltima serie de bombes.

En aquestes condicions, lo natural era que se li fes vigilar estretament, arribant fins a posarli sentinelles de vista. La necessitat d'aquesta mida se li havia acudit a qualsevol. Y se li havia acudit per lo senzilla raó de que en Mateu Ferran, agafat de poc, ja intentà suïcidarse en el Govern civil, repetint l'intent al cap de poc de trobar-se a la presó. Com no pensar, doncs, que ho provaria de nou arribat al procés a judici, quan era imminent que vinqués a convertir-se en sanció pèl l'acció de la justícia, aquella acció que per dues vegades havia intentat eludir? En comptes d'això se li deixà en tant completa llibertat de fer lo que li semblés, que ls encarregats de la seva custodia no s'enteren del suïcidí fins hores després d'esser ja fred el cadavre. Y totes les importants revelacions que hauria estat possible arrencar, totes les importants revelacions que ls detalls essencials donen dret a creure que li haurien estat arrencades, se les emportà'l mort a la tomba; y el misteri trágic, l'enigma menassador que pesa damunt la ciutat, potser que resti sense aclarir, per culpa d'una inconcebible omisió, d'una inconcebible deixadesa.

Jo no cull treuen més que una conclusió. Si ara, en cosa tant senzilla, tant evident, s'ha ençugat en semblant descort, grans errors, grans negligències no denen haver-se començat la llarga persecució del terrorisme? Recordeu una de les frases de la casa d'el Rull, després d'aver estat detinguda tota la

família. No dona això dret a creure que si el misteri de les bombes no s'ha posat en clar, és, principalment, no pot per manca de zel, d'interès, perquè això no pot suposar-se, però sí per manca de condicions, d'aptituds, dels encarregats de perseguir el terrorisme?

J. POUS Y PAGES

Notes y comentaris

LA REPRESSIÓ DEL TERRORISME

La censura ridícula del ministre de la Governació i les facultats temporals otorgades al governador de Barcelona per l'extingiment de sospitosos, per voluntat del Maura, obtindran una permanent sanció legal ab la llei de repressió del terrorisme.

Es aquesta una violació constitucional

LA VISTA DEL PROCÉS RULL

Sisena sessió

Parla en Rull

Quan ahir al matí arribàrem a l'Audència, ens quedàrem sorpresos el veure la gentada que esperava en les galeries, en el pati, per tot arreu, que obrissin les portes de la sessió primera... El rumor que anava corrent entre els grups, ens explicà tot seguit la causa d'aquesta excessiva animació. En Rull—se deia—ha de declarar avui.

Y a l'obrir-se les portes tota aquella gentada no cabent en el lloc destinat al públic, s'enquadrà ont podés esser preferit, com es natural, el lloc destinat als periodistes. Cap dia havien estat tant malament. Nois queixem per això, perquè ja veiem que és inútil.

El rumor sensacional tingué aviat plena confirmació. Oberta la sessió, el president, senyor Enciso, manà que s'ajugues del banquet en Joan Rull, el protagonista de la llegenda negra de Barcelona. És impossible reflexionar l'emoió que produïen les paraules del president de la Sala, en el públic. El silenci fou absolut, sentint-se tant sols el carregar de les plomes sobre el paper.

En Joan Rull s'aixecà, se fregué l'abric y avensà fins a prop de les acusacions.

A les primeres respostes que feu a les preguntes del poble i del jurat, se vegeu que en Joan Rull tenia ganes d'expressar-se. Però contestar a cada pregunta pronunciava un discurs, havent el senyor Enciso de demanar-li a cada moment que concretés, cosa certament impossible. Ja a l'aixecar-se se tragué un paper de la butxaca y començà a llegir-lo. Denunciava que vinguessin dos metges forenses a reconèixer y després que, abans de tot, se li permetés ampliar les declaracions que prestà en el sumari. (Els rumors entre el públic són cada cop més persistents).

El senyor Enciso fa comprendre a en Rull que primer té l'obligació de contestar a les preguntes que se li fassin y que després podrà dir tot lo que vulgui, si es que té que dir alguna cosa. No replica en Rull y el senyor Enciso li fa les preguntes generals de la llei, a les quals contesta dient anomenant-se Joan Rull Quesada, té 28 anys, esser solter, d'ofici sabater, haver estat processat dues vegades, l'una per l'explosió de la bomba a l'urinari de la rambla de les Flors y l'altra pel delictes de desobediència a l'autoritat, no havent estat condemnat per cap de les dues.

El senyor Enciso el remeté tot seguit al senyor Díaz Guisardo.

El fiscal

A les preguntes del representant de la llei, confessa haver estat anarquista y acceptar encara els ideals de l'anarquisme y haver pertenescut a un grup organitzat. Amics seus foren, segons digué, Castellote, Miranda, Serra, Arbós, en una paraula, els del grup del Centre d'Estudis Socials, del qual fou també soci. Però aquesta amistat no fou mai estreta.

Ya esser amic també—encara que tampoc íntim—de Maurici Bernadon, qui li fou recomanat pel president del Comitè Antimilitarista de Barcelona, del qual en Rull n'era secretari.

No sab si en Bernadon era químic, però sí que recorda que un dia li va dir que estava empleat a casa d'un piròtecnic.

F.—Seguint les indicacions del Maurici Bernadon, va fer vòstè alguna vegada experiments sobre la fabricació d'explosius?

R.—No, senyor, aquí hi ha una equivocació. Els que feren experiments d'explosius foren en Corominas y l'Herres. Els feren sota un pont del Llobregat y d'una bomba igual a la que feu explosió a la rue Rouen, de París.

Quin fet havia una bomba al carrer de Ferran VII no vaig esser processat, al menys que jo sapia.

Ateix que qu'els que varen posar la sudita bomba, no varen esser Miranda, Cendrera y Arbós, sinó un italià anomenat Virgili y Enric Pujol, Miranda, Cendra y Arbós foren, per això, cómplices, y que pleshores ell estava pres.

Per explosió de bombes, continuà dient, no ha estat mai condemnat. Quan sortí lliure del procés se li seguí per la explosió de la colocada a l'urinari de la Rambla de les Flors, fou col·locat pel marqués de Marianao en la secció d'aigües de Moncada, de l'Ajuntament.

Allí va conèixer an en Navarro, el qual coneixia ja al seu pare ab qui quan ell estava pres, parlava tot sovint del seu procés. Al sortir d'aquest, el Navarro el va anar a trobar, parlant-li tot sovint de que se dedicava a descobrir als terroristes.

Un dia l'Antoni Andrés li va dir: «Don Eusebi Güell tindrà molt gust en rebre't». Y varen anar tots dos a casa del senyor Güell, qui va dir «en Rull que no podia fer més que presentar-lo al governador, senyor Duc de Bivona».

Seguix dient en Rull que feren conveniment de qu'el Navarro procedia de bona fe, cor jo—diu—al buscar als veritables autors d'aixos monstrositats.

(Rumors)

F.—La primera entrevista de vòstè ab el Duc de Bivona a casa del senyor Güell, no va esser immediatament després de trobar-se una bomba al Pla de la Boqueria?

P.—No ho recordo; però de fets molt pocs que dir que la conferència va esser molt bona per haver-se trobat una bomba. Afegí que no s'hi relaciona per res ab el senyor Tressols, y que qui va relacionar-se ab aquest va esser el Navarro, el qual va demanar de «motu proprio» al senyor Tressols 25 duros, que serviren per comprar-se en Rull un traje a «El Aguilón», a fi de presentar-se decentment a casa del senyor Güell.

intolerable. Per sospites infundades o per malvolència podran les autoritats exiliar, y la premsa propagadora de noves emocions serà sospesa. Una decisió governativa decretarà la mort d'aquells periodistes que puguin accentuar ab les seves informacions l'alarma pel terrorisme, promoguda. No hi haurà des de ara més veïtat que la oficial, y així a Espanya, com a Turquia, els baixos, podran els governadors impedir, com en el cas del regidori de Lisboa, ordenar la no circulació de la nova, atribuïda, com passa a Turquia, a un accident automobilista.

La nova llei es una resclosa contra la veritat, y el senyor Maura demostra esser un perfecte apropiador dels mals de la dinastia, afegint a la sang vessada el decret d'una tirania.

Y de tot això se desprèn que'l senyor Maura no dona a la seva llei un sentit social, sinó un altre repressiu per als revoltats y per a la premsa, l'únic sincer que'l destruya en la seva Àrcadia governativa.

moment el fiscal, enfadat, y el president, conciliador, demanen que concreti.

F.—Va saber vostè que'l dia 24 de desembre va fer explosió una bomba?

R.—Així ho deien.

F.—Y la del 26?

R.—Me permet el fiscal? Són tres que varen fer explosió a la Rambla? Però jo no recordo res de dates... tal es l'intervenció que jo he tingut en aquests delictes.

F.—Va dir que posaria una bomba a les butxaques de la levita del fiscal?

En Rull torna a pronunciar un altre discurs en el qual ve a dir que així com els diaris y la gent diuen va veure si trobar bombes fins a la sopa, una anècdota semblant havien de tenir les seves paraules. Y diem devien, perquè acaba per dir que no les va produir Per això he demanat—diu—que vinguessin dos metges, perquè anallessin les meves facultats mentals; puix si jo hagués dit tal cosa, seria un boig. (Grans rumors en el públic).

El fiscal li fa explicar tot lo referent al o del Circo Barcelonés y el joc de paraules entre l'autor: de les bombes y l'Urtor.

Diu que en aquests moments se recorda que quan la bomba, del dia del miting de les Arenes, estava en el cafè Nou d'Hostafrancs, però nega que al llegir el seu germà la relació feta pel periodista, hagués dit equiva l'història que no hi hagués hagut un patell o tres de dotzenes de morts.

Nega també que hagués pronunciat en el despatx del director de «Las Noticias» les paraules, prou conegudes, de que l'acusà el fiscal.

A l'acusació que també li fa'l fiscal de que havia explicat així mateix al senyor Guerrero la confecció de bombes, contesta que com que'l senyor Guerrero li va demanar son parer sobre com se podien fabricar això, explicà en Rull, el saber no sols per haver-hi llegit en follets que's venen públicament, sinó perquè estant relacionat ab gent que n'havia fabricades, forçosament havia de saber-ho. An aquests entrevistes hi va assistir tiri en Trigueros.

Un desoans

En aquests moments, un quart d'una, el senyor Enciso sospèn la sessió per cinc minuts. En Rull està cansadíssim; grossos gotes de suor li cauen cara avall.

Demana una cadira y un got d'aigua, coses que'l senyor Enciso mana que se li portin.

El temps concedit pel president se perd llarga bon xic, puix la sessió no torna a reanunciar-se fins a prop de dos quarts d'una.

Continúa l'interrogatori

F.—Anem al temps del senyor Ossorio y Gallardo, Va entrar vòstè al seu servei?

R.—Sí, per treballar en el descobriment dels terroristes.

F.—Quí li va fer entrar?

R.—El senyor Guerrero y en «Memento» me varen oferir emplaçar-me. El primer me va dir si volia entrar a la Cambra de Comerç, en «Memento» me va presentar al senyor Ossorio, al qual jo vaig dir, com sempre, que si els culpables eren anarquistes, els podria trobar.

F.—Vostè's va comprometre a que mentres se'l retribuïu no's tirarien bombes, sense saber-ho vòstè, però poder agafar infraganti als culpables?

R.—No, jo li vaig dir que faria lo que podria, però que jo no era cap esser sobrenatural per fer miracles.

F.—Va imposar vòstè la condició que no hi havia d'intervenir per res en Tressols?

R.—Sí.

F.—Quina quantitat va demanar al senyor Ossorio?

R.—Jo no li vaig demanar res més que lo que hagués de menester per pagar a la meua gent y ell me va dir que a un duro diari cada un, busqués els que necessités.

F.—Quants homes varen entrar en el grup y quan li varen entrar?

R.—En Trigueros y en Burguet ja hi eren ab mi... a darrers de febrer o primers de març, varen entrar-hi en Peral, en Joan Andrés Roig y el meu germà Armengol, a últims d'abril en Trilla y en Kof y per fi en Ferran.

En Burguet no era'l segon que, però sí que en Rull el va presentar al senyor Ossorio com a home de la seva confiança.

F.—Va presentar vòstè an en Trilla al Govern civil com si fos l'anarquista illa, qui, segons vostè, va posar la bomba del Pla de la Boqueria? Aquest illa gràtia son fanatisme?

R.—Jo no he presentat mai cap ser fantàstic. Quan surti de la presó presentaré a tots aquests «fers fantàstics». L'illa una molt conegut del Govern civil.

Ateix que qu'els va fixar la quantitat de 250 pessetes pels gastos, sense comptar els imprevistos.

F.—«Navarro» y Perelló foren ajudants de vòstè?

R.—Mai ho han estat. En Perelló sí que se'm presentà dues vegades al pis del carrer de la Cadena a oferir-se com a confident, però jo no'l vaig voler.

Al preguntarli el fiscal qu'hi feia fer a la seva gent, diu que no pot contestar perquè en «Memento» li va pendre'l llibre de notes «segurament perquè en ell hi havia notes que'l podien comprometre».

Magrat això, diu que's dedicava a vigilar treballs revolucionaris y a vigilar als llocs, per dir això, den «Memento».

Seguix dient que'l pis del carrer de la Cadena no era més que un punt de reunió per trobar-se tots plegats y no haver d'anar l'un darrers l'altre.

F.—Vostè va prometre al senyor Ossorio que per Carnaval no's tirarien bombes.

R.—No, jo no he promès mai tal cosa.

F.—Vostè va dir al senyor Ossorio que s'havia de tirar una bomba a una iglesia.

R.—No, això és una confusió. Va esser en temps del Duc de Bivona, quan vaig saber que s'havia de tirar una bomba al Pi.

F.—Vostè va demanar 40 duros per aquesta nova?

R.—No.

Tot seguit el fiscal li pregunta les seves relacions ab en Pere Oliva o Oliver.

Seguix dient que conèixer a l'Oliva el dia 13 de maig a l'Aplic de Santa Eulària que's celebrà a l'Hospital.

F.—Vostè va dir an en Ferran, parlant de l'Oliva, que era un home de coratge y de confiança?

R.—No podia esser així perquè una sola vegada que li vaig encarregar una cosa, me va fer quedar malament.

F.—Vostè que al dir en Ferran «deu esser un home com els demés vòstè va dir «cal esser capàs de fer lo que molts homes no obrien fer»?

R.—No.

Seguix explicant el processat les seves relacions ab l'Oliva, dient que aquest no va dormir mai a casa seva, sinó a l'Assil municipal del carrer del Cid, pagant-li l'estada en Rull, per l'història.

F.—Però vostè no va dir an en Ferran moment el fiscal, enfadat, y el president, conciliador, demanen que concreti.

F.—Va saber vostè que'l dia 24 de desembre va fer explosió una bomba?

R.—Així ho deien.

F.—Y la del 26?

R.—Me permet el fiscal? Són tres que varen fer explosió a la Rambla? Però jo no recordo res de dates... tal es l'intervenció que jo he tingut en aquests delictes.

F.—Va dir que posaria una bomba a les butxaques de la levita del fiscal?

En Rull torna a pronunciar un altre discurs en el qual ve a dir que així com els diaris y la gent diuen va veure si trobar bombes fins a la sopa, una anècdota semblant havien de tenir les seves paraules. Y diem devien, perquè acaba per dir que no les va produir Per això he demanat—diu—que vinguessin dos metges, perquè anallessin les meves facultats mentals; puix si jo hagués dit tal cosa, seria un boig. (Grans rumors en el públic).

El fiscal li fa explicar tot lo referent al o del Circo Barcelonés y el joc de paraules entre l'autor: de les bombes y l'Urtor.

Diu que en aquests moments se recorda que quan la bomba, del dia del miting de les Arenes, estava en el cafè Nou d'Hostafrancs, però nega que al llegir el seu germà la relació feta pel periodista, hagués dit equiva l'història que no hi hagués hagut un patell o tres de dotzenes de morts.

Nega també que hagués pronunciat en el despatx del director de «Las Noticias» les paraules, prou conegudes, de que l'acusà el fiscal.

que l'Oliva era l'autor de la bomba del carrer de la Boqueria?

R.—Jo no vull posar el nom den Ferran en mots llavis, però, com li podia dir això si mai he dit res dels meus secrets a ningú?

Segons en Rull, els 40 duros que l'Oliva li va donar li devia esser per un servei que li havia encarregat de descobrir un dipòsit d'armes. Per aquesta troballa digué l'Oliva l'aseva frase «si an am en maten, ell anirà a presó».

F.—Abans del 8 d'abril se va presentar al Govern?

R.—Dien 6 o 7 dies abans. Vaig veure an en «Memento».

F.—Va demanar 500 pessetes per evitar una cosa molt desagradable?

R.—No, senyor.

F.—L'entregari no més 250 pessetes, vòstè va fer un gest de desagrado, però les va acceptar?

R.—Sí, senyor.

F.—Per impedir la cosa grossa?

R.—Jo sabia quicòm de bombes.

F.—El dia 8 va esser al casino de la Bordeta?

R.—Sí, senyor.

F.—Va manar portar-se un cotxe per venir a Barcelona?

R.—Fou el dia 9. Hi ha una confusió, perquè en el sumari vaig dir el 8 d'abril y ho vaig confondre ab el 8 de març.

F.—Va esser en Trilla qui el dia 8 d'abril li va donar compte de l'explosió?

R.—Ho vaig dir així, però va esser en Trigueros, que existia en que hi ha confusió de dates.

F.—Els seus pares van dir que havien trobat a Pilar Roca en el carrer de la Portaferrissa?

R.—Sí.

F.—Varen dir que havien sospitat de la Pilar?

R.—No; jo vaig esser qui en va sospitar.

F.—Va reunir l dia 8 al vespre, en un cotxe, al costat del Palau de Justicia, ab en «Memento»?

R.—No; va esser el dia 9. (Y torna a repetir que tot lo que declarà com a succeir el dia 8 d'abril, s'ha de entendre el dia 8 de març).

La nova de l'explosió de la bomba li va donar en Trigueros a casa seva y li va saber-ho va anar a trobar als seus confidants, al me trobar-ho, se'n va tornar a casa seva, no sab a quina hora, però no sortir.

F.—Aquella nit no va anar al número 4 del carrer den Roca?

R.—No, desde'l 5 d'abril, dia de Santa Vicenta, que no hi he estat.

F.—Així no serà cert que parlant de la bomba y com una de les dones digué «Quina infamial», vòstè contestà: «Encara en fan pocs»?

R.—No, senyor.

F.—Y tampoc ho serà que estant ben cervesa varen arribar el seu germà Armengol y en Trigueros, dient: «Ei ens descuidem ens atrapem».

R.—No; això ho haurien de preguntar a un dependent del cafè de Novetats.

Explicà tot seguit la conferència celebrada ab en «Memento» en el cotxe y nega que hagués dit que si li haguessin donat diners no hauria explotat la bomba. Afegí que un confident den Tressols està embolicat en això del terrorisme.

F.—El dia 9 va demanar vòstè an en «Memento» 50 duros y no més n'hi va donar 10?

R.—Sí, jo li volia tornar els 50, però ell me'ls va fer quedar.

Confessa que va demanar altres 30 duros al senyor Ossorio per anar a Bezières, però no's recorda que digués que si no'ls hi donaven passaria lo del dia 8.

F.—El dia 23 de juny repetí vòstè la proposició?

R.—Potser sí.

F.—Se recorda del conjunt de diners que ha cobrat?

R.—No. Ademes potser que no totes les quantitats que figuren en les nómines les varen cobrar jo, pot ser que algunes se les va quedar en «Memento».

F.—Però es que vòstè es tant cándid que firmava sense saber lo que firmava?

R.—Jo no soc cándid, senyor fiscal, (Rumors y rialles).

F.—Vostè va dir que tenia papers de gent d'importancia de Barcelona, però que no'ls hi trobarien?

R.—Ja'n parlarem d'això.

F.—El 28 de juny, o el 8 d'abril, ab motiu de l'explosió de la bomba del carrer de la Boqueria, va dir vòstè que'ls atencats se cometen per espantar al governador però que dongués diners?

R.—Jo necessitava diners per als meus confidants. Si jo perseguia als autors de les bombes, podia esser jo l'autor d'elles? Qu'empresint un home que...

Interromp el fiscal y aquest dona per acabades les seves preguntes.

El senyor Trias

Contestant al representant de l'acció popular, confessa que, ab el dia de Bivona que's fabricaven bombes a Sant Martí y diu que va fer algunes diligències per descobrir als terroristes russos.

Després d'alguns incidents sense importancia, refereix el viatge a Vilanova, ont hi va anar perquè un tal Suere li va dir que un anarquista, Marçó, x bria una bomba. Y diu que encara que això fos cert no ho pot afirmar.

F.—Y no ho recorda? No obstant, així consta en el sumari.

Rull.—Doncs es fals.

Seguix explicant lo que va fer a Vilanova, dient que va fer passar an en Burguet (que l'acompanyà) per monedar fals, perquè diu «això del terrorisme està molt relacionat ab la fabricació de moneda falsa».

Varen anar a una taverna y casa, a la vegada, de dones de mala vida.

F.—Y an aquesta casa va prestar vòstè'l servei que li va encarregar el senyor Manzano?

R.—Ja he dit que no vaig anar a Vilanova per cap servei del governador.

Al dia següent varen tornar, y a l'anar al Govern civil a veure al senyor Manzano per convalidar sobre l'assumpt de les confidències—assume que encara estava per convenir del tot—incidentalment li va donar compte del viatge.

T.—El senyor Manzano li va entregar 50 pessetes?

R.—No; ens va fer tornar dues vegades y aleshores me va dir aquelles paraules ofensives per mi.

T.—Vostè va donar part de les 50 pessetes an en Burguet?

R.—No ho recordo.

T.—Vostè ens ha parlat de que aquella nit va anar ab en Perelló al Circo Barcelonés y després a sopar.

R.—Sí, perquè en Perelló estava en una situació molt negra.

T.—Qui va pagar els gastos?

R.—En Perelló.

T.—Es a dir que vòstè va convidar an en Perelló, segons ha dit contestant al fiscal, y en Perelló va pagar els gastos no tenint diners?

R.—(Interrump fer un discurs). Senyors: jurats: he explicat això molt clarament. El president l'interromp.

T.—Acaba vòstè de dir que en Perelló el va convidar... es dir, que vòstè va convidar an en Perelló.

R.—Veü, senyor Trias, si vòstè mateix

acaba d'equivocar-se, què té de particular?

T.—Es que vòstè es capàs de confondre a l'Esperit Sant.

T.—Què va fer el 20 de juny de 1907?

R.—Després de dir que se li vagi fent memòria. El dia aquell vaig haver d'anar a l'Ajuntament, per orde del majordom, puix s'havia de celebrar una manifestació ciclista en honor de l'arcalde. Me'n vaig endur l'emorsar ab una fiambra y una botella de vi. Vaig estar a Cà la Ciutat fins a la una o un quart de dues, y després, pera anar a casa vaig agafar el tramvia de Sans, que passa pel carrer de l'Hospital. A l'arribar a la Plaça de Tòrs vaig veure que la gent sortia del miting. Allí m'varen trobar en Perelló, en Burguet y en Navarro.

T.—Qui li sembla que va col·locar la bomba de la Rambla de Canaleies?

R.—No tinc opinió, jo no faig mai acusacions gratuïtes.

T.—Per què's preocupava de les bombes que varen esser trobades el dia de les eleccions?

R.—Jo he parlat del terrorisme anarquista.

T.—Es dir, que si hagués estat terrorista anarquista vòstè hauria descobert als autors?

R.—Facilment mai, y si entressim en metafísiques...

Y s'promou un incident, en el qual diu en Rull que les bombes aquestes varen esser bombes confidants-terroristes.

President.—Es dir que vòstè creu que en aquests atencats hi han intervingut els confidants, però no la policia?

Rull.—Jo no diré mai que en Tressols hagué tingut part en la confecció de les bombes.

Y després d'un altre petit incident en el qual el president demana al processat que no gastí la familiaritat de dir «senyor Trias» al representant de l'acció popular, acaba l'interrogatori fet per aquest an en Rull, negant aquest que s'hagués gastat el dia de la vetlla del seu sant, 25 pessetes.

El senyor Doval

Al locar-li el torn al representant dels pares de la desgraciada Ramona Farré, el senyor Doval demanà a la presidencia, com a manifestació previa, que adreçats al processat el seu dever de constatar concretament a les preguntes que anava a dir.

Senyor Doval.—Tenia vòstè a darrers del mes de març y primers d'abril com a confident a un xicot anomenat el Lampista?

Rull.—Ja veuria: aquest Lampista, com ja tinc dit...

El senyor Doval, sense deixar-li acabar, dirigint-se a la presidencia, li recorda la seva manifestació al començar l'interrogatori, y li pregunta tota la part del processat la seva advertència.

Doval.—(Representant la seva pregunta). Aquest «Lampista» cobrava, com els demés, per nòmina?

Rull.—M'explicar.

D.—Contestí si o no?

R.—No.

D.—Abans ha dit que sí, ara segurament dirà que'l seu temperament l'ha fet: encore en aquesta contradicció, y jo no sabré a què atendre'm.

(El públic acull ab aplaudiments, les paraules de l'acusador privat, y el senyor Enciso, energic, diu que manarà desallotjar la part destinada al públic, si aquest torna a fer manifestacions de qualsevol gènere que puguin influir en l'esperit dels jurats).

D.—Quedem en què'l «Lampista» era conegut dels demés confidants?

(Se promou un nou incident en el qual hi intervenen el president, el senyor Doval, el processat y l defensor d'aquest senyor Martin, y que s'acaba repetint el senyor Doval la seva pregunta, a la qual contesta en Rull que el «Lampista» era conegut no més que den Trilla).

D.—Pera ajudar-lo en sos treballs, per impedir altres atencats, va pendre vòstè algun altre confident?

En Rull intenta pronunciar algunes paraules sense contestar categòricament a l'acusador y aquest ne protesta novament. Això promou un altre incident per manifestar el processat que no vol contestar més al senyor Doval perquè no vol declarar lo que vulgui. El president adverteix al processat que té l'obligació de contestar—ab tota llibertat per això— a lo que se li preguntí, però que'l Tribunal que ha de jutjar els fets ho pugui fer ab conciencia, de tots aquells que s'exposin en el judici. Y acabat aquest incident, se nota en el processat un canvi complet, puix desde aquest moment resy po se lo que se li preguntà categòricament, tal com volia'l senyor Doval que ho fes.

D.—A darrers de març y primers d'abril era vòstè confident ab sou?

R.—Sí.

—Per què no freqüentava vostel pis del carrer de la Cadena?

—Perquè tenia por que'l Lampis, que era qui m'informava de les coses d'aquí, se'n enterés i vergés que jo era confident.

—Donc treuen els terroristes els diners pels seus coses?

—Els anarquistes, terroristes de Barcelona són pobres. Al principi, quan posaven una bomba de tant en tant, no necessitaven gaires diners. Però després vingueren deu o dotze bombes seguides, i per als costos se dedicaren al negoci de la moneda falsa.

En Rull cita un granat d'anarquistes processats per expensió de moneda falsa. Durant la declaració, el processat diu que'l governador senyor González Rootow vingué a Barcelona a fomentar el terrorisme.

El defensor del pare i del germà den Rull, senyor Ibáñez Jaso, interroga al processat.

En Rull diu que ell és un esperit rebel i que sempre ha tingut una llibertat absoluta, però que sempre ha estat als seus pares, que sempre l'ha ajudat en tot lo possible i que si per la seva culpa podien ésser acusats, ell no s'hi miraria gens a declarar autor del major crim que hagués comés per salvar als seus pares.

En Rull assegura això amb un to d'emoció i sangluntant. Els seus pares i germans ploraven.

El dia de l'explosió de la bomba del carrer de la Boqueria estava rostit a casa seva ab els seus pares?

—Sí, senyor.

—Què succeí entre vostel i el director de "Les Notícies", senyor Guerrero?

—Que'm va portar enganyat com un xino. Un dia va amenaçar-me ab que si no opelava an en Clemente faria una campanya en el diari dient que jo era l'autor de les bombes. Tot es cosa den "Memories" al qual jo considero com l'autor moral de les bombes de Barcelona! (Gran sensació i llargs rumors).

—El fiscal demana que's secretari fasín constar en acta aquelles paraules. Rull afegeix:

—Sí, he dit que considerava l'autor moral de les bombes perquè aquestes se posaven per culpa de la seva ineptitud. (Ahl... en el públic).

Entre altres coses, assegura que'l "Lampis" no es cap esser imaginari.

—Si Rull surt de la presó—exclamà—ja's veurà com es un home de carà i osos!

Diferents preguntes del senyor Ibáñez respon demostant que's seus pares no tingueren cap intervenció en certs fets.

El defensor den Perelló, senyor Iglesias, pregunta al processat sobre les seves relacions ab en Perelló i sobre lo que d'ell ha afirmat en Rull.

Li parli l'advocat del dia de la Candelera i diu en Rull:

—Com que jo no soc catòlic, no sé quin dia és la Candelera. (Rialles).

Pregunta novament el senyor Iglesias y el processat exclama:

—No ho recordo. Si'm tingués de recordar de tot, el meu cap seria una enciclopèdia.

Se promou un incident per creure'l senyor Enciso que l'advocat formula càrreges contra'l declarant, cosa que no està en la seva missió.

Declara en Rull que convidà a Burquet per que tots dos visuessin al governador.

—S'interrompen després les relacions entre en Burquet i vostel?

—Cree que sí.

—Posteriorment vostel va anar a trobar y va entregarli 25 pessetes?

—Oh, es que Burquet ha contat aquí una història per les seves convencions. No varen renyir ell y jo.

—Ara mateix ha dit que sí.

El president aclara'l concepte den Rull, dient que les relacions que s'interrompen entre'ls dos processats eren les relatives als negocis de confidències.

A una pregunta de l'advocat contesta en Rull:

—Els que seuen en el banquet dels acusats són innocents. Tot lo més han estat ambiciosos, com jo mateix.

El senyor Cid pregunta, y'l president li crida l'atenció, per haver ja contestat en Rull a idèntiques preguntes.

Conta en Rull que l'inspector general de policia senyor Muñoz el visità a la presó, oferintli diners si descobria als terroristes.

—De manera—exclama—que a m'ím deien tenir prers per innocents. (Rumors).

El senyor Rosich fa dir al processat que l'única intervenció del "Navarro" en l'assumpte fou portarlo a casa del senyor Güell, per que aquest el presentés al governador.

—Per què'l telegrama que vostel envià a l'Antoni Andrés anava a anar a Marsella el firmà ab el nom d'Antoni Güell?

—Perquè havíem quedat així entre l'Andrés y jo.

—Joan Rull, varem quedar—interromp el senyor Calderó.

—Dels diners que vostel va rebre del senyor Ossorio va donar 25 pessetes an en Joan Andrés?

—No me'n recordo. Tot això són minucies. Aquí tractem de coses més grans. (Rumors y rialles).

El senyor Doval demana per fer una nova pregunta al processat.

—Ont se reunien vostel y el "Lampis"?

—No teníem punt fixo. Unes vegades a casa, altres en una taverna de davant de les Arenes, altres en una altra taverna de darrera de Casa la Ciutat.

L'acusador privat creu que hi ha contradicció entre les paraules den Rull i declaracions seves fetes anteriorment.

Acabat l'interrogatori den Joan Rull, el president aixeca la sessió.

Acabament

La declaració den Rull fou escollida ab immens interès, si bé defraudà les esperances de revolució sensacionalista. Tot se reduí a senyalar a l'explicador "Memories" com autor moral de les bombes, per la seva ineptitud.

El processat estigué molt hàbil en els seus continuats discursos, però'l públic acollia les seves afirmacions ab rumors d'hostilitat. Ni els plors comogueren.

Un dels defensors diu:

—Es tris lluitar contra l'impopularitat. Els processats són uns víctimes.

Era ja fosc quan els coixes s'emportaren als processats cap a la presó.

Acció autonomista

Des de demà quedarà instal·lada aquesta entitat a la Rambla de les Flors, 30.

"Sang Nova."

En el local d'aquesta Associació nacionalista republicana de Sant-Hostian, va donarhi don Eugeni Xanmar la seva anunciada conferència sobre'l tema "Moment actual del nacionalisme".

Després d'haver fet constar que ell no

creia en l'eficàcia d'actes com el que's celebrava, perquè s'acostuma gairebé sempre a predicar davant de consensats, digué que no havia sabut negarse a l'invitació que li havia estat feta per part dels nacionalistes de "Sang Nova" perquè sempre plau poder conversar entre amics de coses íntimes del nacionalisme.

A seguit exposà la situació actual de Catalunya; igual, digué, a la en que's trobava quan les circumstàncies van determinar el moviment de Solidaritat catalana, per deduirne la conseqüència de que manqués a Catalunya y se separen de fet de la península.

Dissabte vinent el doctor Martí y Julià y don Antoni Sansalvador parlaran en el Centre Nacionalista Català d'aquesta història d'usat catalana.

Informació de Madrid

(SERVEI DE EL POBLE CATALÀ)

LA "GACETA,"

Publica les següents disposicions:

Reials decrets d'indults y de Guerra, Hisenda y Governació, ja transmesos en la firma d'aquests dies.

Reial orde disposant que s'agreguin a les oposicions a Càtedres de Matemàtiques dels instituts de Càceres, Baeza y Mahó les d'igual assignatura de Canaries, Cuenca y Figueras.

EL "DETECTIVE, MR. ARROW"

La Correspondencia de España, al mateix temps que desmentia el rumor de haver vingut a Madrid Mr. Arrow, diu: "Ja que de Mr. Arrow parlem, no estaré de més dir que a pesar de les brometes d'alguns diaris, Mr. Arrow es un dels detectives més cèlebres d'Anglaterra y que d'ell se parla en el Corland-Yard com de una eminència policíaca."

Bé es veritat que per certs espanyols tot lo que no's convécs dolent y mercedor d'ésser posat en solfa.

LA RIFA DE MADRID

Primer premi, 100.000 pessetes, número 26.143, despatxat a Sevilla y Bèlmez.

Segon premi, 60.000 pessetes, número 32.956, venut a Barcelona y Oviedo.

Tercer premi, 20.000 pessetes, número 37.186, despatxat a Sant Sebastian.

Premiats ab 1.500 pessetes: números 13.958, Toledo y Bilbao; 12.754, San Sebastian y Alacant; 18.158, Madrid; 27.127, Murcia y Sevilla; 9.798, Badajoz y Madrid; 13.292, Madrid y Barcelona; 7.927, Madrid; 19.451, Salamanca y Madrid; 7.628, Inca y Madrid; 32.937, Barcelona y Oviedo; 11.907, Madrid; 1.663, San Roque y Madrid; 39.539, Bilbao; 24.737, Santiago y Cartagena; 14.662, Gudiix y Madrid; 18.366, Madrid; 21.291, Sevilla y Madrid; 33.439, Madrid; 12.990, Sevilla y Bilbao; 38.261, Madrid; 6.079, Barcelona y Saragossa; 15.209, Madrid; 21.317, Madrid; 34.950, Barcelona; 18.354, Almeria y Madrid; 20.405, San Sebastian y Madrid; 33.439, Madrid; 21.317, Ma Logroño, San Sebastian; 30.875, Vic y Sevilla; 14.219, Palencia y Madrid; 1.759, Madrid; 24.583, Xerés y Logroño; 2.446, Reus y Madrid; 17.120, Madrid; San Sebastian y Barcelona; 25.286; 38, Madrid; 6.766, Madrid y Vigo.

LA MINORIA REPUBLICANA

La premsa del matí dedica les seves editorials a comentar la divisió existent en la minoria republicana, a l'apreciar la conducta que deu seguir en el debat del projecte d'Administració local.

MENASSES DELS JÓVES REPUBLICANS

Alguns joves republicans, exaltats partidaris de l'obstrucció, anunciaven aquesta tarda el seu propòsit de congregarse als voltants del Congrés, sobre les cinc, per expressar a la minoria republicana el seu desitg de que obstruïssin el projecte d'Administració local; però a quarts de sis no havien acudit als voltants del Congrés y'l Govern no havia adoptat cap precaució.

ELS OBSTRUCCIONISTES

S'han reunit els obstruccionistes y han acordat dirigir un manifest al partit republicà explicant lo ocorregut.

Duien que seguiran combatent el projecte d'Administració local, però declinant tota la responsabilitat si arriba a aprovar-se.

El manifest el redactarà el senyor Beltran.

"EL POBLE CATALÀ, AL SUPREM CONDEMNAT DE NOSTRE DIRECTOR"

El Tribunal Suprem ha declarat que no hi ha loc al recurs defensat pel senyor Ph y Arsuaga contra una sentència de l'Audiència de Barcelona en el procés seguit a don Secundí Puig de Franch, per un article publicat en "EL POBLE CATALÀ", censurant que'l rei en l'universari de la mort del doctor Robert no donés el pesam a la viuda.

EL DEBAT DE REFORMA LOCAL

L'ACTIVITAT DE LES OPOSICIONS

Al Congrés, acabada l'interpel·lació sobre lo de Burjassot, se començà l'fràcia de les negociacions entaulades ab el senyor Maurá ab els quefcs de les minories, per a unificar totes les esmenes referents al vot corporatiu y simplificar y abreviar la discussió d'aquesta part del projecte.

Els senyors Azcarate y Canalejas se neguen en absolut a tractar d'aquesta qüestió en conferències y negociacions particulars.

El senyor Maurá ha parlat aquest matí per telèfon ab el senyor Azcarate y el quefcs de la minoria republicana li ha manifestat que lo que s'hagi de tractar ha de ser al saló de sessions, no en entretistes particulars, que després comenten els matisos en dany del prestigi dels homes polítics; y per lo que toca a la seva activitat ha afegit que'ls republicans han limitat les esmenes als punts que consideren essencials, essent nombroses pel gran número d'articles del projecte, y per lo tant que les defensaran ab tota resolució, retirant únicament aquelles quall sentit, ja que no les cas de les exposar.

En igual actitud s'ha mostrat el senyor Canalejas en nom de la minoria democràtica y així ho ha manifestat el senyor Maurá.

Els obstruccionistes estan descoratjats, convensuts de que no més són cinc y no podran realitzar la campanya que projectaven.

Se sab que'l senyor Montes Sierra se'n va anar a Sevilla resolt a no intervenir més en aquesta campanya que califica de aventura, exposada al ridícul, y que segeix disposat a secundar els acords de la minoria republicana, en la reunió del 27 de març, y a acatar la qüestió del senyor Azcarate, que considera insustituïble.

D'altra obstruccionistes, dels pocs que queden, se sab que íntimament celebren el fracàs de l'obstrucció, perquè alguns

temien que la majoria apelés, en representació, a pèndresen eny bromes, en lloc de indignarse contra ells.

El senyor Beltran regoneixia aquesta tarda la impossibilitat material de sostenir l'obstrucció més de tres o quatre dies, ni fins y essent set, y més no essent pro número per a demanar en tot moment vot nominal.

El senyor Romero se creu que no està tant resolt a l'obstrucció com se deia, per haver rebut indicacions de don Mequides Alvarez y per comprendre les dificultats insuperables d'una campanya en la que no's compta ab el concurs de tota la minoria.

ELS DIPUTATS SOLIDARIS

Ha arribat el senyor Raventos, que intervingué activament en la discussió del projecte de llei de plaques del camp.

El senyor Raventos ha presentat al projecte nombroses esmenes.

En una demana que s'apliqui el 1 per 100 de lo recaudat per contribució agrícola als gastos que motiví l'implantació del projecte.

En una altra esmena demana que les províncies floxerades no podran exportar a les no floxerades els següents productes: sarments, barbas, púes y altres residus del cep, com troncs, brois y altres.

La plantació de ceps americans se podrà fer a termes municipals floxerats sense cap autorització previa. En els termes municipals indennes se podran fer plantacions y empels de ceps americans sempre que ho aprovin el Consell provincial y la Junta local que per aquells se senyalen.

La Comissió ha manifestat que acceptarà algunes de les indicacions y esmenes del senyor Raventos.

SANCIÓ DE LLEIS

La Mesa del Senat ha anat al Palau per sotmetre a la firma del rei les lleis concedint un crèdit per la policia de Barcelona, el bronze necessari per al monument del Dos de Maig a Madrid y algunes de carteres, cap de les quals es de Catalunya.

EL PROCÉS DEL TERRORISME

TESTIMONIS NO CRIDATS

Els senyors González Rootows y due de Bivona han dit que no han rebut cap citació per a declarar en el procés Rull.

El senyor Maurá, al sortir del Palau, ha cecentat, davant d'alguns periodistes, el curs del procés Rull.

Ha atribuït molta importància al suïcidi den Mateu Ferrán, perquè les manifestacions que aquest havia fet davant dels prems feien esperar que la declaració den Ferrán fos molt interessant.

El senyor La Cierva ha ratificat aquestes impressions del senyor Maurá, y per a no excidir en els comentaris ha dit que ell res podia dir d'aquest assumpte encomenat avui en totes les seves parts al tribunal.

CONFERENCIA DEN CANALEJAS

El senyor Canalejas acompanyat del senyor Francesc Rootows surt aquesta tarda cap a Albacete, per a pronunciar una conferència a l'Ateneu d'aquella capital.

Congrés

Sobre la sessió a les 3'35, baix la presidència del senyor Dato.

Llegida l'acta de l'anterior, el senyor SORIANO demana que's compti'l número de diputats y vots de la majoria demanant votació nominal.

Queda aprovada l'acta per 127 vots.

Orde del dia.—Segueix el debat sobre la proposició incidental del senyor Beltran de censura al governador de València.

El senyor BELTRAN rectifica afirmant que a València hi ha tranquil·litat absoluta.

El senyor SORIANO rectifica també.

Corroborant paraules del senyor Beltran diu que cap any hi ha hagut el menor incident en la professió civica de Burjassot, malgrat les divisions y lluites polítiques que desdissidament han tingut loc a València; per lo mateix ara que hi ha tranquil·litat a València es més inexplicable la prohibició.

Diu que convalescent està Mula, però València està molt sana.

Afegeix que avui en Maura està prenent breument absent, car l'india diu que's veu altre cop en la vitrina d'un Museu.

Sou una mina que no fa cap por.

Diu que'ls carlins no necessiten tirarse al camp, perquè'l Govern els ho concedeix tot.

(Rialles).

El ministre de la GOVERNACIÓ li contesta ab arguments semblants als que va emprar abia per a defensar la conducta del governador de València.

Rectifiquen els senyors SORIANO y LA CIERVA.

Hi intervé'l senyor MORET, per a una alusió personal.

Diu que les manifestacions no's poden prohibir sinó que ha de procurarse se celebren pacíficament, ja que tot el món té el dret a demanar allò que legalment li correspon.

Si es precisé se pot treure la força pública al carrer, però per evitar que les manifestacions se perturbin.

Si per por o alarma'ls governadors prohibeixen les manifestacions, no se'n celebra cap.

El ministre de la GOVERNACIÓ diu que'l criteri del senyor Moret y el del Govern són substancialment un mateix, puix tots els governs interpreten lo mateix: la llei de reunions públiques; més a València les circumstàncies són distintes y el governador ha temut desordes y ha fet bé en evitarlos.

El senyor AZCARATE també intervé breument, dient que la conducta del governador de València no té explicació.

El ministre se contradí en les seves paraules, puix tant aviat diu que València està convalescent com que la calma allí es absoluta.

Diu que parlant ab el general Loño dels disturbis de València, el general li va dir que no fes cas de les exageracions.

El ministre de la GOVERNACIÓ torna a rectificar.

També rectifica'l senyor AZCARATE.

El senyor SORIANO diu que'l ministre ha contestat als senyors Moret, Azcarate y Canalejas ab el particular criteri de que s'havia prohibit la manifestació civica de Burjassot perquè fa anys hi ha hagut disturbis y ara se podrà alterar l'orde.

Els republicans demanen votació nominal per la presa en consideració de la proposició incidental.

Així se fa y queda rebutjada per 116 vots contra 46.

Segueix el debat sobre'l projecte de llei de defensa contra les plaques del camp.

El senyor IRANZO reprén el seu intermptut discurs combatent la totalitat del dictamen.

Li contesta'l vis comte de EZA.

Exposa la necessitat d'enrobar els Consells provincials.

Se s'acaba aquest di cursió y continua'l

Debat d'Administració local

El senyor MUNOZ CHAVES rectifica el discurs que va pronunciar abia en defensa d'una esmena a l'article 48.

Li contesta'l senyor LOMBARDERO.

El senyor MUNOZ CHAVES rectifica en un altre discurs.

El senyor GARCIA LOMAS ne defença una altra al mateix article.

Li contesta'l senyor LOMBARDERO breument.

El senyor GARCIA LOMAS se dol de la brevetat ab que lui ha respost l'invitació de la Comissió.

El senyor LOMBARDERO diu que no se prengui a descortesia es que's troba atrofiat y se li entrecanxa la llengua perquè no sab que dir per a contestar ab nous arguments a lo que's ve dient fa dos mesos sobre'l vot corporatiu.

Afegeix que per aquests senyors Garcia Loma y Anas de Miranda no s'enfadina va a encarregar a un altre company de la sessió que's contesti.

Rectifica'l senyor GARCIA LOMAS.

El senyor SANCHEZ GUERRA intervé manifestant que ningú's pot enfadar per la brevetat de les contestacions de la comissió en atenció a lo discutit que està l'assumpte.

Discurs del senyor Vallés

El senyor VALLES y RIBOT intervé per a exposar.

Comensa dient que no vol que la comissió li contesti a res de lo que va a dir, y així no podrà utilitzar el pretext de que ja està bastant discutit lo del vot corporatiu.

Rectifica a l'esmena del senyor Garcia Lomas diu que es un contrasentit que una societat que considera a un soci seu incapacitat per a regirir tinga que soporiarlo a regirir a esser el seu president com a delegat en el municipi.

La llei obliga a anar als municipis a persones que segurament no han de servir per a regirir; sobre tot en les societats obreres hi haurà individus que serveixin molt per a veure'ls interessos de la col·lectivitat y no serviran pel càrrec de regirir.

Seria, doncs, millor deixar a la Junta general que s'encarregui d'elegir el seu delegat en l'Ajuntament.

Estima que hi ha hagut una obsessió en els cervells ont s'han elaborat determinats extrems d'aquest projecte. De no existir en aquest l'obessió d'anar contra'l sufragi universal, hauria tingut l'apoi de Solidaritat senyera y de gran part del partit republicà, ab lo que s'hauria simplifcat l'assumpte, per respectar d'atque que s'observa en el projecte, ha vingut a esser banded d'oposició de quall totes les minories.

Es més tal com està, va contra'l propi esperit corporatiu, perquè posarà dificultats a la creació de moltes societats que perseguen fins particulars.

Lo que convé es fomentar l'esperit corporatiu, que no està molt desenvolupat a Espanya, en lloc de posarli dificultats.

Adverteix que moltes societats científiques, desbarjo, etc, tenen establert en els seus estatuts la prohibició de barrejar-se en qüestions polítiques y religioses.

Així, doncs, el vot corporatiu ve a anular els estatuts d'aquestes societats.

Diu que mentres el caciquisme va imperar y se felsejaren les eleccions a cap Govern se va anar a canviar el sufragi universal pel vot corporatiu.

Quant s'ha volgut implantar aquest vot? Quan en una part d'Espanya s'ha mort al caciquisme y s'ha lograt fer, per primera vegada, unes eleccions ab intervenció veritable del poble.

Ha consideracions d'orde econòmic social sobre el vot corporatiu y diu que ab ell ha volgut el Govern fer les eleccions per classes lo que porta a l'harmonia entre capital y el treball, que es a lo que tots aspirem.

Aquesta elecció de classes obre un abisme semblant al que obre'l privilegi per al servei militar.

Si aquest fos obligatori, el menestral y el fill del magnat s'ocuparien en les mateixes baixes feines de la castren, vestint l'uniforme militar.

Ab el sufragi universal passa qualsevol semblant el capitalista y l'obrer s'unixen en hermandad, harmonia

